

The background of the entire image is a lush field of purple flowers, likely Salvia, with green leaves and stems. In the lower-left foreground, a bumblebee is visible, partially obscured by the flowers. The scene is brightly lit, suggesting a sunny day.

-1001ha.nl-

BIODIVERSE GROENBEMESTERS

**EVALUATIE
2025**

Inleiding

VAN KUNSTMEST NAAR KLAVERS DOOR KORTING

Dat is in een paar woorden het actiemechanisme van de campagne 1001ha: de maatschappij betaalt mee aan duurdere en biodiverse zaadmengsels, en de boer verduurzaamt.

Via de actie 1001ha Biodiverse Groenbemesters krijgen akkerbouwers zo'n **40% korting op groenbemestermengsels**. In deze mengsels zitten o.a. vlinderbloemigen, die zelf stikstof uit de lucht binden waardoor de vervolgteelt minder (kunst)mest nodig heeft, en dat scheelt weer CO₂. De grote hoeveelheid plantsoorten zorgt voor biodiversiteit boven en onder de grond. Met de korting op 5 hectare kunnen akkerbouwers laagdrempelig experimenteren en de voordelen zelf ervaren.

Sinds 2020 loopt de succesvolle campagne 1001ha Kruidenrijk Grasland van Urgenda en LTO Nederland. In 2022 werd 1001ha uitgebreid. Urgenda sloeg de handen ineen met ZLTO voor een groenbemester pilot met **40 akkerbouwers** in Zeeland. 1001ha biodiverse groenbemesters is daarna uitgegroeid tot een landelijke campagne waar inmiddels meer dan **700 akkerbouwers** van hebben geprofiteerd. Gezamenlijk hebben zij ruim **6000 hectare aan akker** bedekt.

Vooraf het afgelopen jaar groeide de campagne hard. Er werd **2725 hectare besteld door 380 akkerbouwers**. 65% van de deelnemers in 2025 had nog niet eerder met de campagne meegedaan. 25% (680 ha) van de deelnemers bestelde een biologisch mengsel en 75% (2045 ha) bestelde een gangbaar mengsel.

Om de ervaringen te peilen is een enquête uitgestuurd naar de deelnemers van 2025. De resultaten zijn wederom goed: deelnemers waarderen de actie met een **8,7 gemiddeld**. De (gangbare) deelnemers verwachtten gemiddeld **36% minder kunstmest** en **25% minder dierlijke mest** te gebruiken in de vervolgteelt. Voor 48% was de **korting doorslaggevend** voor het bestellen van een mengsel en voor **31% was dit de eerste ervaring met een groenbemestermengsel**. Bijna iedereen ziet een gezondere bodem en meer biodiversiteit op het land!

**Crowdfundingsactie voor
akkerbouwers die willen
experimenteren met
soortenrijke groenbemesters.**

**Goed voor bodem,
biodiversiteit én klimaat.**

Wat zijn groenbemestermengsels?

Groenbemesters of vanggewassen zijn de afgelopen jaren steeds gebruikelijker geworden in de akkerbouw: door na de oogst een nieuw gewas in te zaaien blijft de bodem bedekt wat het bodemleven stimuleert en gezond houdt.

Meestal kiest de boer voor een enkelvoudige groenbemester zoals gele mosterd of een goedkoop mengsel. De campagne 1001ha biedt korting op zestien verschillende gangbare en biologische mengsels van vier leveranciers: Neutkens, DSV Zaden, Ten Have Seeds en Pure Graze. Dit zijn duurdere mengsels die allemaal voldoen aan een aantal belangrijke eisen. Ze bestaan uit minimaal 6 soorten, 20% vlinderbloemigen, 4 verschillende plantenfamilies en 80% van de aanbevolen hoeveelheid zaaizaad volgens de aanbevelende rassenlijst. De gangbare mengsels worden aangeboden met een korting van €70/ha, biologische mengsels met €85/ha. Dit is een korting van ongeveer 40%.

De voordelen van groenbemestermengsels met vlinderbloemigen op een rij:

- Vermindering (kunst)mestgebruik;
- Toename van boven- en ondergrondse biodiversiteit;
- Door de verschillende wortellengtes worden nutriënten beter vastgehouden;
- De bodemstructuur verbetert, waardoor de bodem beter bestand wordt tegen extreme weersomstandigheden;
- Meer capaciteit voor waterberging;
- Betere beheersing van ziekten, plagen en onkruiden.

Lees op [de website](#) meer over de voordelen van biodiverse groenbemesters.

Kengetallen 2025 ^{1/2}

Eind oktober 2025 werd een enquête uitgestuurd naar de deelnemers van dit jaar. Van de 380 deelnemers vulden 136 akkerbouwers de enquête in, onder wie 107 gangbare en 29 biologische telers.

- **71%** van de respondenten had al ervaring met biodiverse groenbemesters. **29%** had nog geen ervaring waaronder relatief veel deelnemers op zandgrond.

- Een deel deed deze ervaring op via 1001ha: **48%** van de deelnemers bestelde voor het eerst een mengsel via 1001ha. **32%** bestelde één keer eerder en **20%** deed al twee keer of vaker mee.

- Ga je verder met biodiverse groenbemestermengsels ook als er geen nieuwe kortingsactie komt?

- **Ja 58%**
- **Nee (2%)**
- **Weet ik niet (40%)**

- **47%** van de respondenten zit op klei, **30%** op zand, **16%** op zavelgrond en **7%** heeft een andere grondsoort.

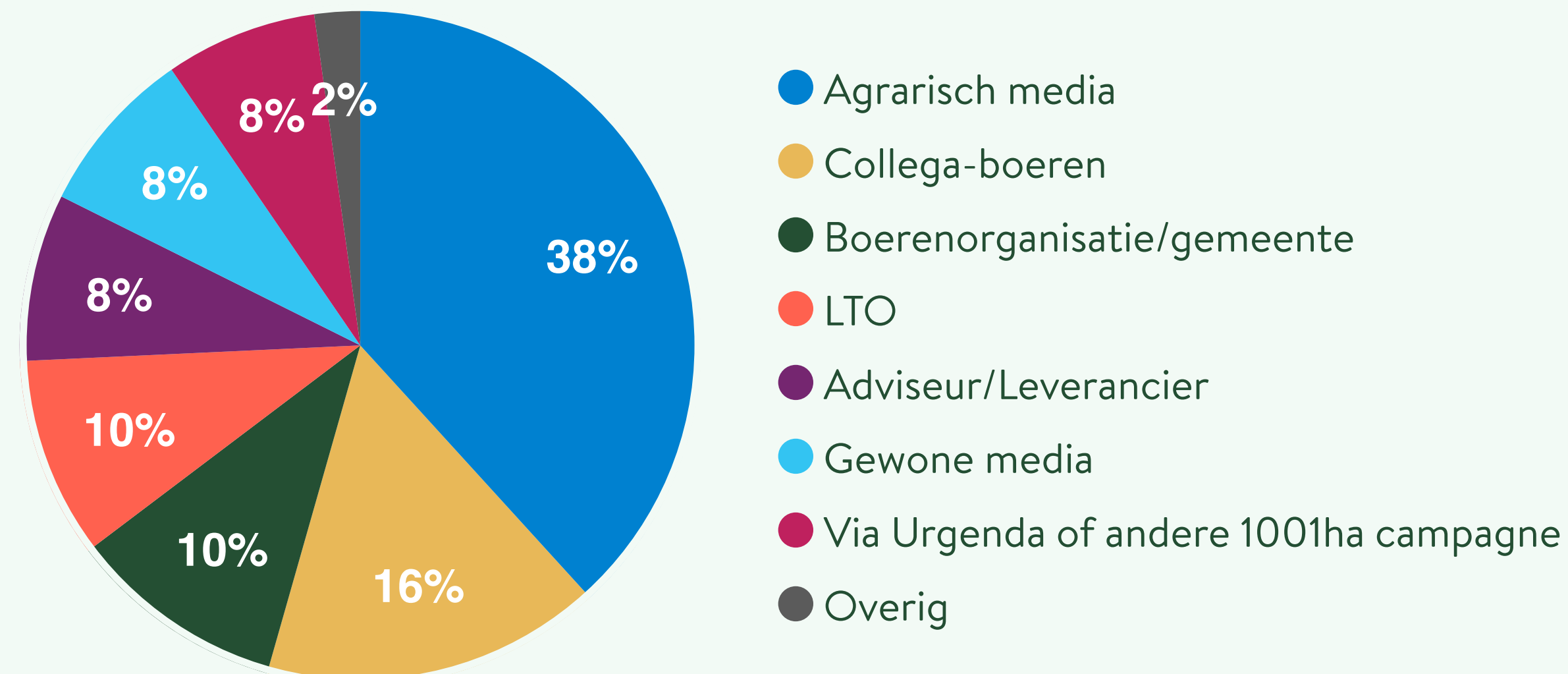
Kengetallen 2025 ^{2/2}

Zonder korting zou **52%** alsnog een biodivers mengsel bestellen.
Voor **48%** was de korting doorslaggevend voor het bestellen van een groenbemestermengsel.

Conclusie

In 2024 was voor 90% van respondenten de korting doorslaggevend voor het bestellen van een biodivers mengsel. In 2025 lag dit percentage een stuk lager. Het lijkt erop dat steeds meer akkerbouwers de waarde van een biodiverse groenbemester inzien en bereid zijn om ervoor te betalen.

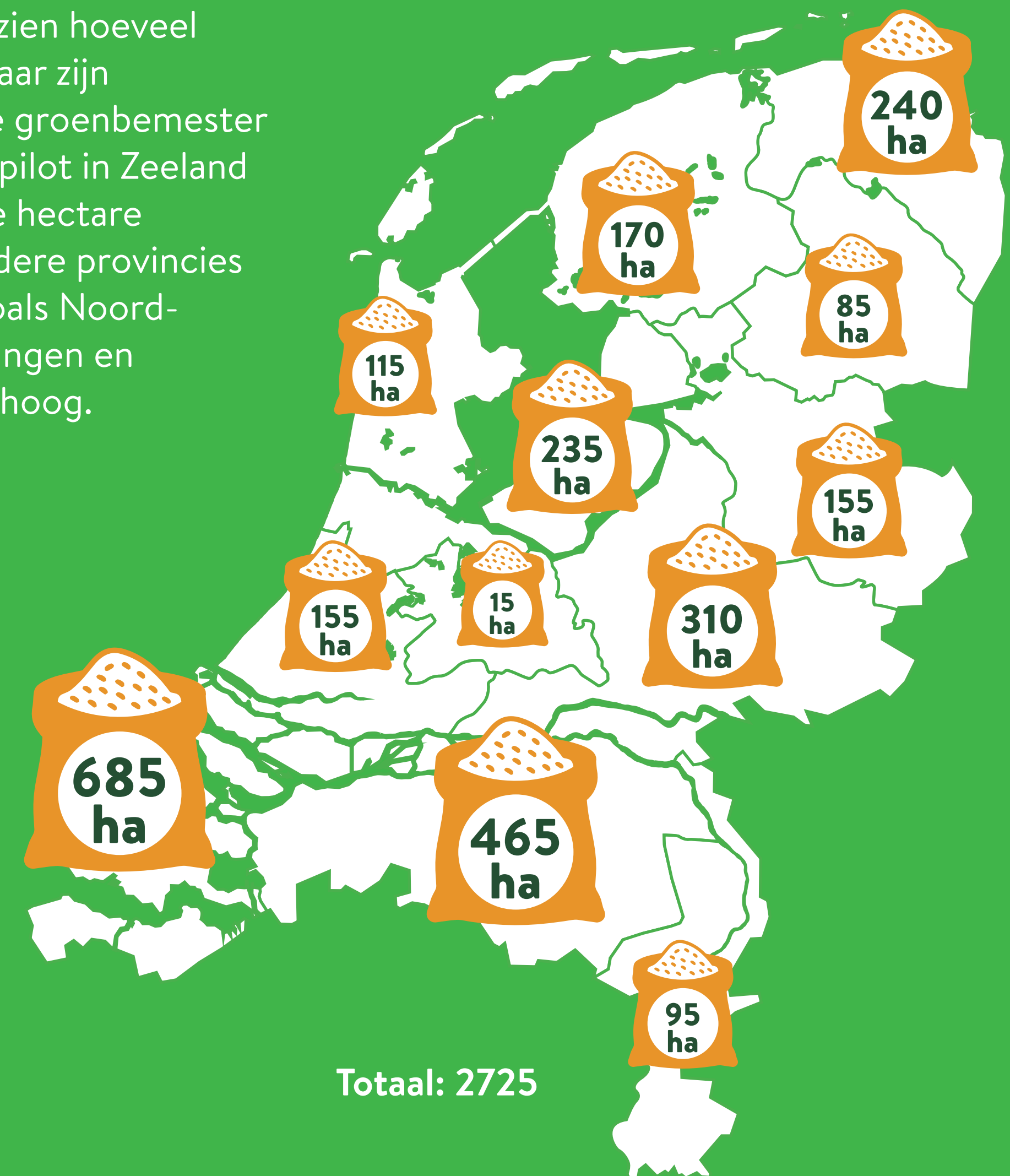
Hoe hoorden de deelnemers over 1001ha?

Waar wordt besteld?

In de figuur hiernaast is te zien hoeveel bestellingen er afgelopen jaar zijn geplaatst per provincie. De groenbemester campagne begon met een pilot in Zeeland waar nog steeds de meeste hectare worden besteld. Ook in andere provincies met veel akkerbouwland zoals Noord-Brabant, Gelderland, Groningen en Flevoland zijn de aantallen hoog.

Bemesten ^{1/2}

De vlinderbloemigen (klavers) in de mengsels binden stikstof uit de lucht en leggen deze vast in de grond. Daarom kan de vervolgteelt met minder bemesting toe. Maar ook bij het inzaaien van de groenbemester hoeft minder mest toegebracht te worden. De vlinderbloemigen binden stikstof en zijn minder gebaat bij een stikstofrijke grond.

Inzaai

Welke mineralen gebruik je voor groenbemester teelt? Meerdere antwoorden mogelijk.

Dierlijke mest	82
Geen mineralen	44
Kunstmest	6
Kunstmest en organische mest	2

Gemiddeld gebruiken de respondenten 41% minder mest bij het inzaaien van de 1001ha groenbemester met vlinderbloemigen in vergelijking met het zaaien van een groenbemester zonder vlinderbloemigen.

Vervolgteelt

Bij het afnemen van deze enquête eind 2025 waren de akkers natuurlijk nog niet bemest voor de vervolgteelt in 2026. Dus vroegen we de deelnemers hoeveel minder zij verwachten te zullen bemesten.

- De gangbare respondenten zijn van plan om gemiddeld 36% minder kunstmest te gaan gebruiken bij de vervolgteelt.
- De respondenten (gangbaar en bio) zijn van plan om gemiddeld 25% minder dierlijke mest te gaan gebruiken bij de vervolgteelt.

Na de zaai in 2024 was de schatting van aanstaand mestgebruik vergelijkbaar: De deelnemers verwachtten gemiddeld 36% minder

(kunst)mest te gaan gebruiken. In een vervolgenquête vroegen we deze deelnemers hoeveel mest ze daadwerkelijk minder hebben gebruikt in de vervolgteelt. 25 deelnemers gaven antwoord. Zij hebben uiteindelijk in 2024:

- **Gemiddeld 32% minder kunstmest** gebruikt (gangbaar).
- **Gemiddeld 17% minder organische mest** gebruikt (gangbaar & biologisch).

Dit zijn mooie resultaten. Na het inzaaien is dus niet alleen de verwachting dat er minder mest wordt gebruikt voor de vervolgteelt maar dit blijkt na afloop ook daadwerkelijk het geval te zijn.

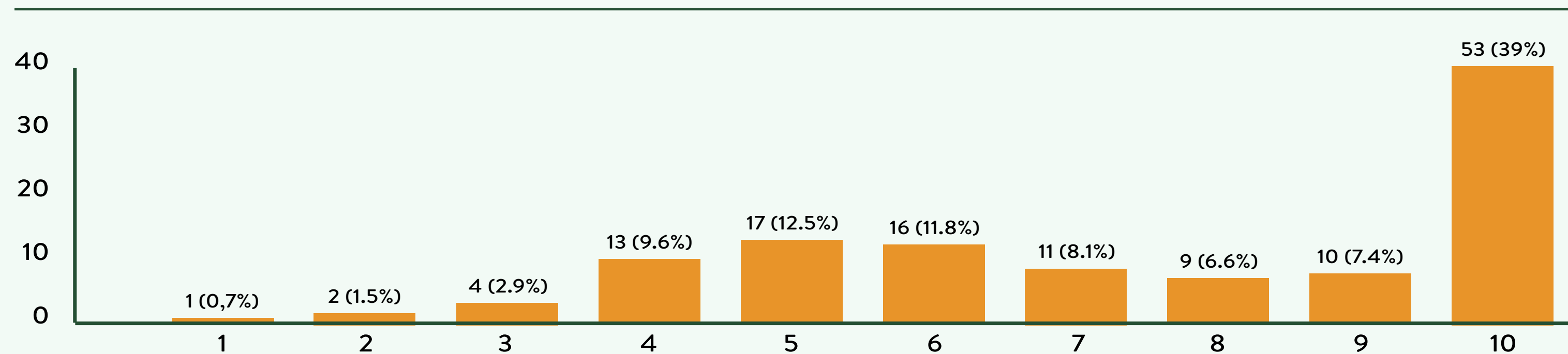
Mengsels

Afgelopen jaar werden via 1001ha zestien verschillende groenbemestermengsels aangeboden.

- Gemiddeld geven de deelnemers een 7.6 aan het mengsel wat ze hebben gekozen. De gemiddeldes per leverancier liggen heel dicht bij elkaar (tussen 7.5 – 7.8).
- 44% van de deelnemers houdt rekening met nematoden (aaltjes) bij het kiezen van een groenbemester. 49% doet dit niet en de overige 7% weet dit niet.

In de grafiek hieronder zijn de antwoorden van deelnemers te zien wat betreft het aantal opgekomen soorten. Bij 73% van de boeren kwam meer dan de helft tot alle soorten op. Bij slechts 4% van de deelnemers kwam er maar een heel klein deel van de soorten op. 39% van de deelnemers vond alle soorten terug op het land.

Hoeveel soorten van het mengsel zijn opgekomen?

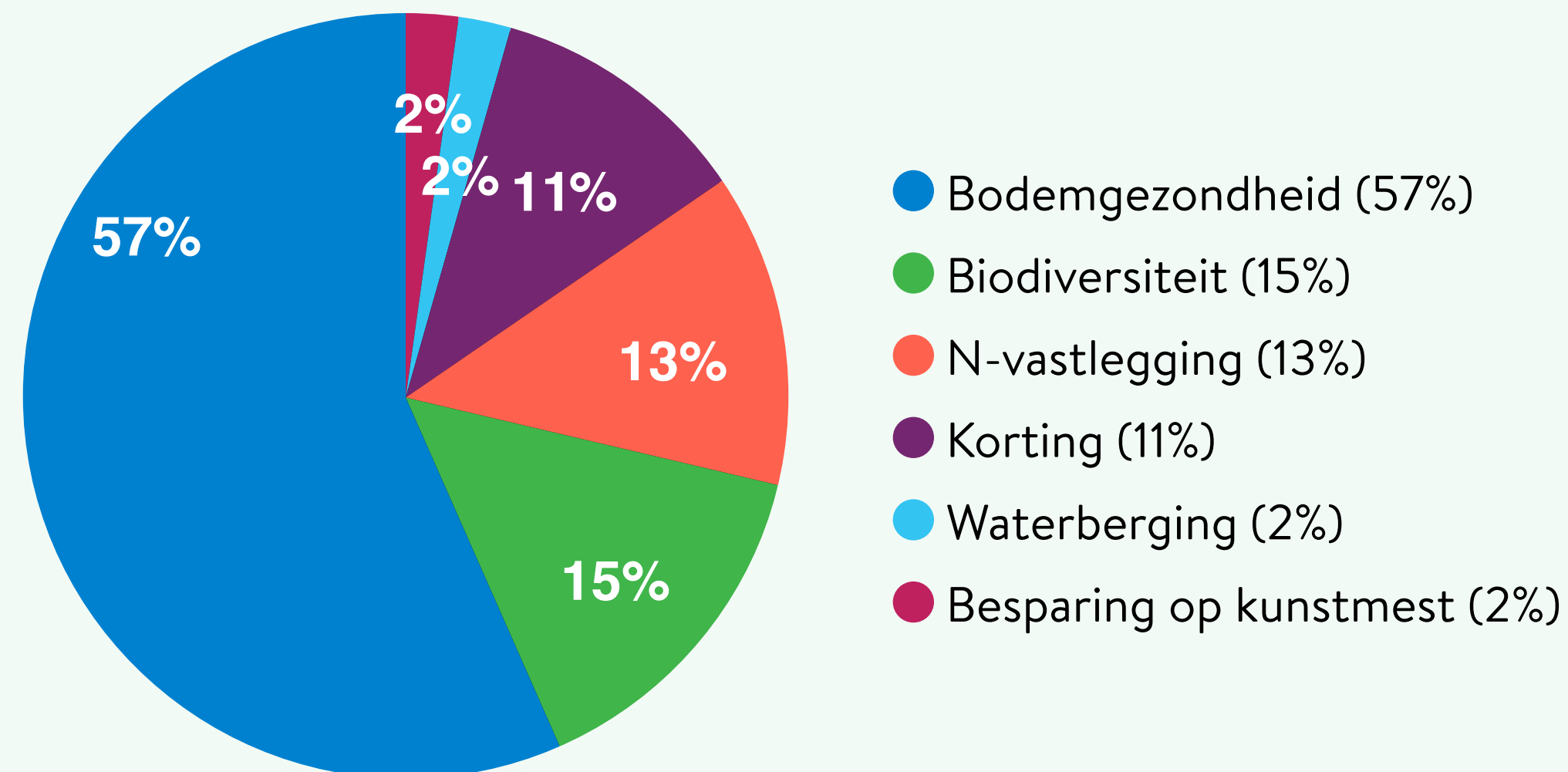
Op de 1001ha website staat een [keuzehulp](#) voor het kiezen van een groenbemester mengsel. 34% van de deelnemers heeft deze gebruikt voor het maken van

een keuze. 21% geeft aan deze helaas niet te hebben gezien van tevoren. Het overige deel heeft deze niet nodig gehad voor het maken van een keuze.

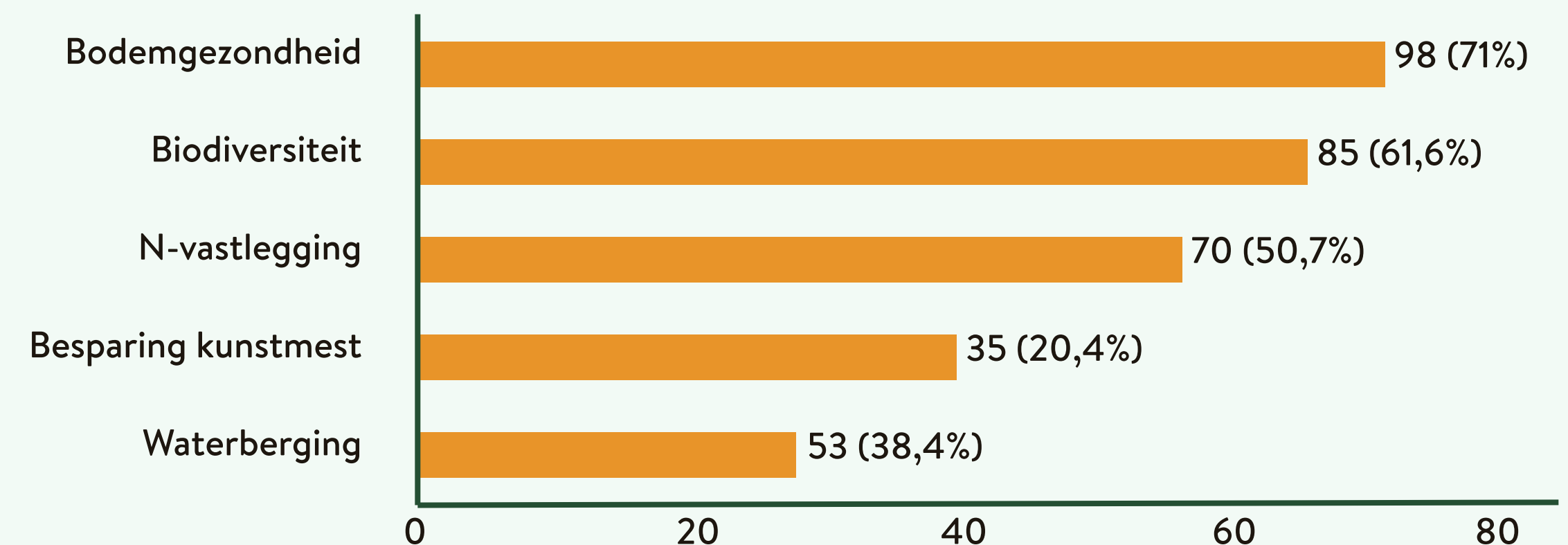
Motivatie & Voordelen

We vroegen de deelnemers wat voor hen de belangrijkste drijfveer is voor het zaaien van een groenbemester. Het gezond houden van de bodem blijkt veruit de belangrijkste drijfveer (57%). Ook het bevorderen van de biodiversiteit, natuurlijke stikstofbinding en de korting zijn aanzienlijke beweegredenen.

Daarnaast vroegen we welke van de voordelen de deelnemers daadwerkelijk in de praktijk ervaren. Ook hier is bodemgezondheid het grootst, maar wordt op de voet gevolgd door biodiversiteit.

Welke voordelen merk je in de praktijk? Meerdere antwoorden mogelijk.

Naast de standaardantwoorden geven deelnemers aan dat:

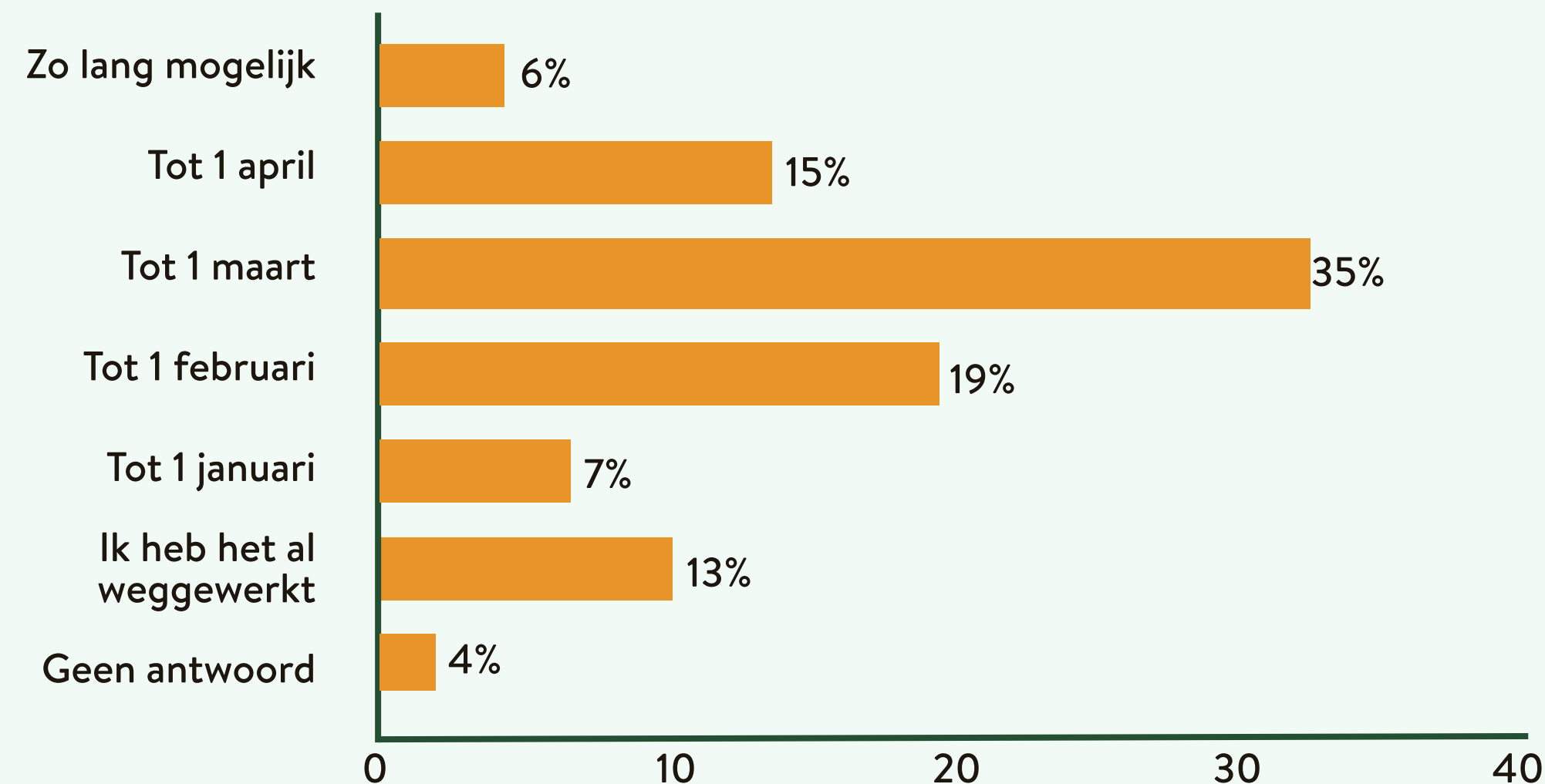
- Ze een goede structuur terugzien in de bodem (21x)
- Ze meer insecten, vogels en/of zoogdieren zien (13x)
- Ze positieve reacties terugkrijgen op het verrijken van de omgeving (9x)
- Hun land beter bestand is tegen extreme weersomstandigheden (5x)

Akker bedekt in de winter?

Afhankelijk van de vervolgteelt kan het interessant zijn om een groenbemester te laten overwinteren. Dit kan voordelen opleveren voor bodemgezondheid, biodiversiteit en leidt tot minder uitspoeling. Meer dan de helft van de deelnemers is van plan om het ingezaaide mengsel tot 1 maart of langer te laten staan (zie grafiek).

Hoe lang ben je van plan om het mengsel te laten staan?

Meerdere antwoorden mogelijk.

- Gemiddeld is 74% van het areaal van de respondenten bedekt in de winter.
- 38% van het areaal is bedekt met een biodivers mengsel.
- 22% van de deelnemers die de enquête invulde, bestelde een winterhard mengsel. Deze mengsels bevatten soorten die goed bestand zijn tegen vorst.

Reacties van deelnemers

“Een breed mengsel is fantastisch voor alles!”

“Ik probeer de bodem weerbaarder te maken zodat ik met minder chemie toe kan.”

““Een ander belangrijk voordeel is dat onder verschillende omstandigheden er altijd wel een soort in het mengsel zit wat het goed doet en daarmee verhoog je het slagingspercentage van de groenbemester.”

“Het gewas blijft langer vitaal onder natte en droge omstandigheden.”

“Een super actie. Worden we echt heel blij van! Zowel van de financiële ondersteuning als de mooie groenbemesters. Deze winter ga ik ze ook langer laten staan omdat dat ook helpt voor insecten, dieren en de bodem!”

“Deze winter begrazen schapen de groenbemester om zo extra groei in de bodem te stimuleren en verwerking boven de grond te doen met lichtere machines en geen pesticiden.”

“Lagere onkruiddruk, superstructuur en doorworteling.”

“In het begin was er veel onkruid in het perceel, dit is later wel verdwenen onder de groenbemester, dit had ik op mijn andere perceel met een ander mengsel niet.”

“Positieve reacties uit de omgeving en meer dieren op het land.”

Ook korting op

1001ha klaveronderzaai voor akkerbouwers

Klaveronderzaai is een vergeten landbouwmethode die veel ecologische en landbouwkundige voordelen biedt. Ook klaveronderzaai is een vorm van groenbemesten. De klavers worden onder graan doorgezaaid en zo kan het land onbewerkt blijven na de oogst van het graan. In 2025 waren klaveronderzaai-mengsels voor het eerst via 1001ha te bestellen met 75% korting. 140 akkerbouwers deden mee en er werden proeven uitgevoerd op 5 verschillende locaties: [lees hier](#) de resultaten. Minimaal 70% van de deelnemers gaat volgend jaar weer gebruik maken van de korting!

1001ha Kruidenrijk grasland voor melkveehouders en paardenhouders

In 2020 begon 1001ha met een campagne voor melkveehouders: [1001ha kruidenrijk grasland](#). Kruidenrijke graslanden zijn goed voor dier, bodem, milieu en klimaat maar de aanschaf van de zaadmengsels is duur. Inmiddels is er meer dan 12.000 hectare kruidenrijk grasland besteld via 1001ha!

Dit jaar werd de campagne uitgebreid met [1001ha kruidenrijke paardenweides](#). Ook paardenhouders hebben nu de mogelijkheid om speciaal samengestelde mengsels met korting te bestellen.

1001ha bomen voor alle boeren

In het najaar van 2024 heeft Urgenda de 1001ha uitgebreid met een [Agroforestry campagne](#). Agrariërs krijgen 50% korting op bomenpakketten (voederhaag, eetbare soorten en windsingels) en op bedrijfsspecifiek advies. Deze kortingsactie is opgezet samen met Bionext en de vakgroepen LTO Melkveehouderij en LTO Bomen, vaste planten en zomerbloemen.

Met dank aan!

1001ha is een crowdfundingcampagne: de korting wordt betaald door overheden, burgers en bedrijven.

Ten eerste bedanken we de provincie Zeeland voor het opzetten van de pilot in 2022 én hun opvolgende bijdrages in de landelijke voortzetting.

Voor het bijdragen aan het zaaiseizoen in 2025 bedanken wij graag de provincies Drenthe, Flevoland, Friesland, Groningen, Noord Brabant, Noord-Holland en Zuid-Holland; de gemeenten Alkmaar, Altena, Berkelland, Ede, Groningen, Hof van Twente, Hollands Kroon, Purmerend, Teylingen, Tytsjerksteradiel, Waadhoeke en Zevenaar.

Dankzij de crowdfunding en de bijdragen van vele donateurs van Urgenda konden akkerbouwers het afgelopen jaar in het hele land deelnemen.

